

Demokrati i kyrkan.

När jag läste teologi i Uppsala i början av 70-talet kom jag att lusläsa Göteborgs stiftstidning för åren 1907, 1908 och 1910 för en uppsats i kyrkohistoria. Stiftstidningen, som startat 1789 (sic!) som ett regionalt kyrkligt Post- och Inrikes Tidningar, blev 1907 ett deciderat husorgan för den kyrkliga riktning som ibland kallats gammalkyrkligheten, ibland den västsvenska kristendomstypen eller schartauanismen. Det var mycket text om ni förstår. Det var ingen bildtidning precis. Dock var det häpnadsväckande nog en helsidesbild två gånger under den här tiden, den ena var ett magnifikt kungaporträtt när Oscar den II dog i december 1907, den andra var en helsida med reklam för Axa havregryn. Under tiden jag plöjde nummer efter nummer för att analysera hur tidningen behandlade tidens frågor, tex. Bibelsynsfrågan, började det då och då dyka upp insändare i olika ämnen undertecknade med signaturen lantpastor. Jag tänkte att det kunde bli fint om man kunde blir en sådan, en lantpastor men en som lägger sig i här och där och försöker ge sitt bidrag. Jag har varit lantpastor nu en stor del av mitt liv och nu är jag väl här för att ge mitt bidrag, kalla det vittnesbörd eller insändare.

Jag skall alltså tala om demokrati i kyrkan utifrån ett perspektiv som är enhet och mångfald. Detta är något som sätter mitt hjärta i brand. Demokrati på allvar och enhet och mångfald som grundkategori. Det ligger en kraft i detta. Jag tror på demokrati i kyrkan, men, låt mig genast stryka under att frågan måste problematiseras. Idag kan det låta som att demokrati i kyrkan bara kan vara en kopia av demokratiformerna i vårt samhälle, med det kända resultatet att den som i något avseende vill hävda en annan lösning av ett demokratiproblem i kyrkan än samhällets gängse sägs vara odemokratisk och att de som i allt vill följa samhällets reglering också i kyrkan framställer sig själva som dem som vill införa demokratin i kyrkan. I ljuset av denna, låt mig tala klartext, bluff, är det en lisa för själen att läsa den stora demokratiutredningen där Bengt Göransson och hans kamrater i slutboken "En uthållig demokrati" både problematiserar och fördjupar demokratitanken. Ett citat som för mig sammanfattar mycket av visionen: "Vi förordar en deltagardemokrati med förstärkta inslag av den deliberativa demokratiteorin. Detta innebär at varje medborgare måste ges större möjligheter till deltagande, inflytande och delaktighet." Slut citat. (En uthållig demokrati, sid. 243) Demokrati handlar inte bara om formella beslutsordningar utan om respekt för olikheter och minoriteter, det handlar om det ständigt pågående samtalet, det handlar om attityd och klimat, om kunskap och eftertanke. Och får visionen om demokratin växa på det här viset kan det också öppna sig att demokrati i kyrkan inte bara är en spegling av demokratin i samhället, inte bara något delvis annorlunda utan till och med något mer. För min egen del är jag övertygad att synen på demokrati i kyrkan på det djupaste hänger ihop med synen på kyrkan. Kyrkosyn har bäring på demokratisyn. Kyrkan är något hemlighetsfullt och eget. Det gör att kyrkans folk också lätt går vilse i pannkakan och kyrkohistorien är full av vindlingar och villospar. Det är ingen helt bisarr tanke att se det faktum att kyrkan fortfarande lever trots alla sina misstag som ett indirekt gudsbevis. Göran Häggs bok om påvarna är onekligen intressant. (Göran Hägg: "Påvarna" Wahlström och Widstrand 2006) Han beskriver sig som utifrån betraktare. Därför ger några av hans teser, om jag förstått honom rätt, många eftertankar till oss. T.ex. att han visar hur kyrkan kunde vara stark i sin periferi mitt i en kris i centrum eller hur förfall och svaghet på ett förunderligt sätt avlöses av kraft och förnyelse. Om synen på kyrkan har betydelse för demokratin i kyrkan vill jag nu som tankestimulans ge några enkla bilder om vad kyrkan kunde tänkas vara

Jag läste en bok om NOKIA – den var helt fascinerande.(Boken om Nokia Staffan Bruun, Mosse Wallén, Fischer & Co 1999) Nokia är ju ett av världens genom tiderna mest framgångsrika företag. Det började på 1800-talet i en liten by i Finland som hette Nokia. Det blev miljard efter miljard i vår tid. Det började med gummistövlar, toalettpapper och kabel. Nu är man världsledande på mobiltelefoner. Tänk om **kyrkan** var lite mer som **ett företag**.

Gummistövlar, toalettpapper och kabel. Eller mobiltelefoner. Det är väl inte så stor skillnad? Det gäller bara att läsa av marknaden. Och styrelsen består av proffs förstås. Och VD bestämmer det mesta, men sitter löst om det inte går bra. Verkar det inte enklare och mindre tjafsigt t.ex. än demokrati?

Så enkelt tycks det ändå inte vara. Vet ni att Nokia var mycket nära ruinens brant genom en total felsatsning på TV? Man köpte upp var enda TV-fabrik man såg i norra Europa, just när marknaden började bli mättad

Eriksson hade erbjudandet om att få köpa hela NOKIA för en spottstyver men sade nej – tala om tidernas beslutsmiss.

Företag styrs faktiskt ibland på ganska lösa grunder, inte av dumhet men därför att det är svårt att sia, särskilt om framtiden. Man är utsatt för tillfälligheters och konjunkturers spel.

När man läser om det förvånas man över blandningen av skarp intelligens och, faktiskt, dumma misstag.

Och så byter man vara och inriktning efter konjunkturerna.

Tänk om det vore så..

Tänk om det blir så...

Nej, kyrkan är väl en kommun. Det som har hand om det gemensamma, som ordet säger. Och många av oss är ju vana vid att tala om kyrkokommun – och därmed också kyrkokommunalt anställda. Så hette det fram till relationsändringen om de tjänster som växte fram genom det som kallades det frivilliga församlingsarbetet. D.v.s. det som inte var reglerat i Kyrkolagen.

Nu är det ju så, som alla vet, att kommunen per definition är en tvångssammanslutning. Man kan inte gå ut ur Marks kommun om man bor där och t.ex. inte gillar namnet. Så kan man ju inte ha det i kyrkan, även om det verkar som om man trodde så under enhetstiden. Nej kyrkan bygger på frihet och det heliga Dopet. Nej, kommunen har aldrig varit en bra metafor för att förstå kyrkan. Men den har levt för många som en faktisk modell och det har komplicerat tillvaron mer än en gång. I en kommun är rollerna i nämnder och styrelser relativt enkla – några är beslutsfattare, några är tjänstemän. Kyrkoherdens roll i svenska kyrkan är helt annorlunda med det självständiga ansvar utifrån vigningen som ges i Kyrkoordningen och självskrivningen i kyrkonämnd och kyrkoråd som är en av grundbultarna.

I en kommun är det avgörande kriteriet att beslut är fattade i demokratisk ordning och man beslutar om allehanda ting.

Så är det inte med allt i kyrkan. Guds frälsningsgärning i Jesus Kristus kan varken beslutas fram i ett demokratiskt system eller röstas bort i detsamma

Det är bra med kommunen. De flesta av oss har säkert ett engagemang där för det gemensamma. Men kyrkan är mycket mer.

Men är inte kyrkan som en förening? Vi är ju föreningsmänniskor. Tänk om vi skulle lägga ihop alla föreningsengagemang bara vi som samlade här idag har. Är inte kyrkan ungefär samma sak?

Åsiktsgemenskap.

Intressegemenskap.

Man lägger ner när intresset saknas.

Man bestämmer själv inriktningen.

Man har egentligen inget ansvar för dem som inte vill vara med

Nej. Du märker att det inte stämmer. Därmed inte sagt att människor inte kan tänka så. Det är det många som gör. Men det träffar inte kyrkans identitet och esse:

Vad är då kyrkan?

Först

I Ett Bibelord om grunden:

1 Kor 3:11-13

Ingen kan lägga en annan grund än den som redan finns, och den är Jesus Kristus. [12] På den grunden kan man bygga med guld, silver eller ädelstenar, trä, gräs eller halm, [13] och det skall visa sig hur var och en har byggt. Den dagen skall avslöja det, ty den kommer med eld, och elden skall pröva vad vars och ens arbete är värt.

Alltså enhet – det finns bara ett evangelium – Kristus själv och Kristusgärningen. Och mångfald, man kan bygga på Kristusgärningen på olika sätt. Obs att Paulus varnar för att bygga hur som helst, en del i mångfalden kommer inte att bestå utan brinna upp som halmen på Julbocken i Gävle, men han visar på friheten att bygga, att pröva, att försöka. Därför hellre Julboken än Julbocken, förresten.

För mig hör demokratin i kyrkan ihop med enhet och mångfald. Ibland kan det kännas som att vår tid utmärks av för stor strävan efter enhet, konformitet i sådant som hör till mångfalden och samtidigt en mångfald i centrum där den verkliga enheten skulle finnas. Det är bara en som dött och uppstått! Vi behöver samtala om hur enhet och mångfald hör ihop. Om att återfinna enheten i centrum för att utifrån det våga en större mångfald. Jag citerar de kända orden i Augustana VII ”..Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangeliets lära och förvaltningen av sakramenten.” Kanske är det för att vi tappat enheten i centrum som vi tycks bereda att äventyra hela kyrkan för att få enhet i kontroversfrågorna.

Sedan en avgörande bild

II Kyrkan är Kristi kropp

Detta är Paulus djärva tanke

Därför att Kristus är kyrkan. Han är inte bara Kristus för sig själv utan är Kristus som huvudet för sin kyrka som är Kristi kropp.

Kyrkan har sin grund i Kristus och vem han är och vad han gjort

Kyrkan har sin identitet i att Kristus identifierar sig med henne

Det är därför det står som det står i Acta 9 när Jesus möter Paulus på Damaskusvägen

Saul, som ännu rasade av mordlust mot Herrens lärjungar, gick till översteprästen [2] och bad att få med sig brev till synagogorna i Damaskus: om han fann några som hörde till Vägen, män eller kvinnor, skulle han få fångsla dem och föra dem till Jerusalem. [3] Men när han på sin resa närmade sig Damaskus omgavs han plötsligt av ett bländande ljussken från himlen. [4] Han föll till marken och hörde en röst som sade till honom: "Saul, Saul, varför förföljer du mig?" [5] Han frågade: "Vem är du, herre?" - "Jag är Jesus, den som du förföljer.

Vi börjar lätt i organisationsformer och beslutsformler – här ska vi börja.

I Jesus, han som dog och uppstod för oss och som möter även förföljaren med nytt förvandlande liv och som är ett med sin kyrka.

För att förstå kyrkan skall man inte utgå från en bestämd organisation utan man måste utgå från förhållandet mellan Kristus och hans kropp

a) Då blir tjänandet livsprincipen, det påverkar synen på makten

Rom 12:4-8

Ty liksom vi har en enda kropp men många lemmar, alla med olika uppgifter, [5] så utgör vi, fast många, en enda kropp i Kristus, men var för sig är vi lemmar som är till för varandra. [6] Vi har olika gåvor allt efter den nåd vi har fått: profetisk gåva i förhållande till vår tro, [7] tjänandets gåva hos den som tjänar, undervisningens gåva hos den som undervisar, [8] tröstens gåva hos den som tröstar och förmanar, gåvan att frikostigt dela med sig, att vara nitisk som ledare och att med glatt hjärta visa barmhärtighet.

b) Då blir olikheten en rikedom

1 Kor 12:12

Ty liksom kroppen är en och har många delar och alla de många kroppsdelarna bildar en enda kropp, så är det också med Kristus.

1 Kor 12:14-20

Kroppen består inte av en enda del utan av många. [15] Om foten säger: "Jag är ingen hand, jag hör inte till kroppen", så hör den likafullt till kroppen. [16] Och om örat säger: "Jag är inget öga, jag hör inte till kroppen", så hör det likafullt till kroppen. [17] Om hela kroppen var öga, vad blev det då av hörseln? Om allt var hörsel, vad blev det då av luktsinnet? [18] Men nu har Gud gett varje enskild del just den plats i kroppen som han ville. [19] Om alltsammans var en enda kroppsdel, vad blev det då av kroppen? [20] Nu är det emellertid många delar, men en enda kropp.

Tala om mångfald! Är det 256 ben som medicinstudenterna måste lära sig eller hur många är det?

c) Då behöver vi varandra också i det demokratiska beslutsfattande men också när vi inte tänker lika

1 Kor 12:21-22

Ögat kan inte säga till handen: "Jag behöver dig inte", och inte heller huvudet till fötterna: "Jag behöver er inte." [22] Tvärtom, också de delar av kroppen som verkar svagast är nödvändiga,

d) Då kan Anden verka den stadiga och trygga bekännelsen till Kristus både i den goda mångfalden och i den ibland förvirrande

1 Kor 12:3

Därför vill jag att ni skall förstå att ingen som är fylld av Guds ande säger: "Förbannelse över Jesus", och att ingen kan säga: "Jesus är herre", om han inte är fylld av den heliga anden.

e) Då kan en skatt av gåvor bli upptäckta och i den rikedom får vi mycket att rådgöra om

1 Kor 12:4-9

Nådegåvorna är olika, men Anden densamma. [5] Tjänsterna är olika, men Herren densamme. [6] Verksamheterna är olika, men Gud är densamme, han som verkar i allt och överallt. [7] Hos var och en framträder Anden så att den blir till nytta. [8] Den ene får genom Anden gåvan att meddela vishet, den andre kan med samma Andes hjälp meddela kunskap. [9] En får tron genom Anden, en annan genom samma Ande gåvan att bota,

Detta är bara några antydningar om vad kyrkan är och att denna identitet är avgörande för demokratin i kyrkan och att frågan om demokratin bör ses ur enhetens likaväl som mångfaldens perspektiv.

Nu tänker jag pröva att formulera några teser om demokratin i kyrkan som anknyter till detta och som blir kommentarer till några av diskussionspunkterna i kyrkan idag.

1. Om demokrati i kyrkan kan vi lära mycket av samhället, men vi har också något att bidra med

Jag har tidigare hänvisat till demokratiutredningen som jag finner mycket värdefull. Bengt Göransson och de andra utredarna vill fördjupa demokratin på dess egentliga arena – det tycker jag är suveränt och det kan vi lära oss mycket av. Men i kyrkan har vi ibland det problemet att en del politiker vill infantiliserar den politiska styrningen av kyrkan till den lägsta demokratiska nivån i samhället – som en kyrkopolitiker från Göteborg sa till Bertil Gärtner ett av mina första Kyrkomöten på 1980-talet – ”Passar inte galoscherna får du gå”. Min vision är att kyrkans demokrati skall överglänsa samhällets i det deliberativa samtalet, för vi vet att det pågår hela tiden, också mellan generationer och olika traditioner som lever genom 200 sekler. Och vinningstjänsten har ansvar och uppgifter för helheten som kan leda till andra lösningar än samhällets, när det gäller delaktighet och beslut som inte är för att inskränka demokratin utan fördjupa den. Detta t.ex. till frågan om biskoparnas roll i KM.

2. Kyrkans demokrati har sitt hjärta i det ständigt pågående samtalet

En mycket stark bok om tro och teologi är ”Den dåraktiga gudskärleken” av den ryske emigranten, ortodoxen, ekumenen och lekmannateologen Paul Evdokimov, på svenska presenterad av Lars Thunberg. (Artos förlag 2001)

1924 skrevs Evdokimov in vid Institut Saint-Serge, som de ryska emigranterna startat för sina studier. Han kom också i kontakt med det franska intellektuella livet på Sorbonne och jag tänker att det är i denna miljö han utvecklat sitt sätt att samtala med detta sekels intellektuella Sartre, Freud, Nietzsche, Simone Weill, André Malraux osv. Han gör det avspänt men också med hetta för han vet hur avgörande frågorna är. Han diskuterar ateismen, frågan om frihet och auktoritet, den nya människan i vår tids utopier, men utan att för ett ögonblick undanhålla den rika andliga tradition har är bärare av. Han för samtal. Och när han gör det samtalar han samtidigt med hela den kristna traditionen. För den lever! Hans citat kommer från 200-talet och 300-talet och 1900-talet och 700-talet. För det mesta markeras det inte ens för det är självklart att samtalet också mellan seklerna och allt Guds folk är levande. Så ser jag på kyrkans demokrati och dess hjärtpunkt, det ständigt pågående samtalet. Och jag ser det i mina egna församlingar hos människor som tändigt tänker vidare och undrar och frågar och ser nya frågor och svar. Med denna hjärtpunkt i svang påverkas också de formella besluten. Då blir det liv i beslutssystemet. Dilemmat idag är att ofta förs besluten fram från andra håll och utan det levande samtalet. ”Vi måste veta hur vi har det.” ”Vi måste svara på trycket.” Eller: ”Det är väl bara att bestämma och så vet alla vad som gäller sedan.” Många gånger har långa debatter i Kyrkomötet med försök till verkliga samtal mötts med misstro, ja förakt. ”Kan de inte sluta snart så vi får rösta. Vi vet ju vem som bestämmer”. Jag minns när ärkebiskop Bertil Werkström i Kyrkomötet flera gånger i all enkelhet sa ”Låt kyrkan vara kyrka” och blev så avhyvlat att det blåste ända ner i bänkarna. Han var enligt kritikerna bara kyrkans högste tjänsteman och skulle göra som han blev tillsagd. Nej, hjärtat är det ständigt pågående samtalet och då kommer vi också ibland att finna lösningar vi inte sett och ibland finna att det inte går att lösa allt i kyrkan genom demokratiska beslut. Samtalet tar inte slut. Troligen inte ens i himmelen. Åtminstone finns det ju mycket kvar att fråga om.

3. Det finns ett givet evangelium och det ska demokratin i kyrkan försvara.

I svenska kyrkans eget utredningsarbete om demokratin i kyrkan finns den intressanta boken ”Demokratin är en successiv uppenbarelse”, titeln ett underbart citat av Göran Sonnevi. Där pläderas för den demokratiska processen som en del av kyrkans tillblivelse på ett spännande sätt av bland annat Ann-Louise Eriksson. Där får bland annat en mycket god bok av Avery Dulles ”Models of the church” ge bidrag för att fånga kyrkans identitet. Där verkar också finnas en tes om att ett eventuellt läroansvar för t.ex. Vinningstjänsten inte skall tolkas som att det finns något givet läroinnehåll i den kristna tron. ”Underförstått tycks ligga en föreställning om ”läran” som något givet och statiskt, en

uppenbarelse som kyrkan har att bevara och förvalta.” (s 122) ("Demokratin är en successiv uppenbarelse" Svenska kyrkans utredningar 2005:2 Ann-Louise Eriksson, Jörgen Hermansson, Göran Lundstedt). Sedan framgår av resonemanget att så skall man inte se det. Ja, detta är en stor fråga, men jag är övertygad att det finns något givet som är grunden för den kristna tron. Jag tror, att den här skepsisen mot trons innehåll och att man kan veta något om det, är en parentes i det kristna tänkandet, som har sin förklaring i nittonhundratalets filosofiska dilemma och sin grund i Upplysningstidens tanke att man nu var klokare än andra tänkare som tänkt förut. För att stryka under denna tanke vill jag bara påminna om några stråk i detta nittonhundratals.

Nietzsche beskriver det:

I Morgonrodnad (1881) börjar han ett citat "fälttåg mot moralen", alla föregivet objektiva värderingar är baserade på subjektiva intressen. I boken "Den glada vetenskapen" är kärnpunkten att Gud är död och att människans grundinstinkt är viljan till makt. I tredje fasen kommer "Also sprach Zarathustra" (1883-1885) där övermänniskoidealet formuleras. Skriften inspirerade Richard Strauss till sin hisnande symfoniska dikt med samma namn vars tema går igen i en av de stora science fictionserierna från vår egen tid som våra tonåringar kan berätta för oss om. 1886 kommer "Bortom gott och ont", favoritlektyr för den vilde amerikanske bankrånen i "A fish called Wanda". Det är i denna bok den kristna etiken beskrivs som en förkastlig slavmoral mot vilken N. sätter sin nya herremoral. Religionen är ett neurosfenomen och språket vilseleder tanken. I Antikrist (utkommer 1895) ger N. en bild av Jesus utan underverk och dogmer, en kärlekspraktiker vars lära Paulus vänder till dess motsats.

Picasso målar det:

Det var 1907 som det mest genomgripande hände. Picasso skapade tillsammans med George Braque kubismen. Namnet kom genom en konstkritiker, Wauxelles, som beskrev Braques tavlor utställda bland annat på independenternas utställning 1909 för "bizarreries cubiques". Troligen är den revolution inom konsten som skapades här en av de största som ägt rum. Dess påverkan går genom hela vårt sekel. Helheten bryts ner i små kubiska formelement, han försöker se från olika perspektiv samtidigt, det groteska och förvridna lyfts fram, stilen innebär ett ytterligare fjärmande från naturen osv. osv. Det som jag tänker, när jag läser om detta och går omkring och ser det på museer i Europas huvudstäder, är att detta är en spegel av ett universum som inte längre håller ihop utan håller på att fragmentiseras.

Också i musiken finns denna kamp mot fallande system. Schönbergskolan är långt före sin tid när de redan på 1920-talet slutar att brottas med de gamla sanningarna och tänja dess gränser och istället konstruerar ett nytt system, tolvtonstekniken.

En helt annan väg går John Cage. Han är amerikan, född 1912 och en av de allra mest fascinerande gestalterna i 1900-talets musik. Hans insikt är att det som det började med, sanningens upplösning och den gamla vävens söndertrasande, faktisk har en logisk konsekvens, nämligen att musiken inte kan uttrycka något alls egentligen, tillvaron är stum och obestämd och det är det man måste säga. Hur uttrycker man detta? Jo, genom att låta så mycket som möjligt styras av slumpen. Det är spännande att följa hur han arbetar med detta, allt ifrån att så att säga spela tärning om tonerna till att låta det ena instrumentet sätta igång det andra, men på något annat ställe i det musikaliska partituret så att oförutsägbar variation uppstår. Cage ifrågasätter alltså musikens möjlighet att kommunicera idéer och känslor och universella budskap av vad slag. Ett av hans mycket berömda stycken heter 4'33'' (4 minuter 33 sek) Det har tre satser, men består bara av pauser och tystnad. Denna tystnad blir mycket hörbar! Han har sagt ungefär så här i något sammanhang. "Jag har ingenting att säga, och det säger jag ganska bra." John Cage (1912-1992) är en ovanligt konsekvent musikalisk tänkare i vår tid utifrån de filosofiska premisser som 1900-talet på många sätt formulerat. Dock drabbas även han av tillvarons påtaglighet och paradoxer. 1954 bodde han på vinden hos några vänner utanför New York. På långa ensamma promenader blev han fascinerad av alla de svampar som växte i trakten. Han började samla böcker om svampar och blev en av Amerikas främsta amatörmykologer. Här går det inte att leva med slumpen som mönster och som om det inte vore skillnad på ätbart och giftigt. Han säger själv: "Jag blev medveten om att om jag närmade mig svamparna i den anda som jag gjorde mina slumpoperationer, skulle jag dö snart - så jag bestämde mig för att inte närma mig dem på det viset" Där har vi frågan om tillvarons konstruktion och grundval. Verkligheten är verklig.

Jag tror att skepsisen beträffande trons innehåll är en spegling av 1900-talet. Vi har vandrat genom modernism och postmodernism. Nu är vi inne i post postmodern tid, säger filosofen Mats Rosengren och kunskapsfrågan kommer tillbaka. Ja, Det gamla är passerat. Låt oss blicka framåt istället! Då kommer vi att upptäcka att det finns ett levande evangelium som vi inte behöver konstruera själva och att vi hjälps åt att värna det i gemensamma samtal.

4. Eftersom kyrkan är Kristi kropp är hon inte en åsiktsgemenskap utan en persongemenskap och hennes demokrati borde inte vara en partidemokrati utan en persondemokrati.

Här är jag djupt kritisk till kyrkans utveckling eller snarare brist på utveckling de mer än 30 år jag varit med. Och jag har varit med. På alla nivåer. kyrkomöte, kyrkostyrelse, kulturutskott, stiftsstyrelse, domkapitel, församlingsutskott osv. Och så många jag mött, vare sig de delar denna min grunduppfattning eller inte, har blivit goda vänner. Tack för det! Men inget av det jag mött har övertygat mig om legitimiteten i ett kyrkligt partisystem. Man borde väljas utifrån förtroendet och samlas till rådslag, inte till i förväg bestämda avgöranden efter program som tagits fram någon annanstans kanske till och med på ett partikansli

5. Eftersom det demokratiska beslutsystemet kan leda till att en majoritet kör över en minoritet behöver man i beslut också tänka över det och säkra minoritetens plats för att bevara frihet och mångfald.

I kyrkan är de svagaste de viktigaste. 1 Kor 12:21-22

Ögat kan inte säga till handen: "Jag behöver dig inte", och inte heller huvudet till fötterna: "Jag behöver er inte." [22] Tvärtom, också de delar av kroppen som verkar svagast är nödvändiga.

Ibland men långt ifrån alltid vet vi det i diakonin, men vi glömmer det i demokratin. Varje demokratiskt system yppar sin verkliga kvalitet i hur minoriteter behandlas. Ännu mer så i kyrkan. Här finns djupa sår, både historiskt och i vår egen tid. Vi är bundna vid varandra genom att vi är döpta och tillhör kroppen. Detta är i högsta grad en demokratifråga i kyrkan.

6. En demokratisk, folklig svenska kyrkan vill fortsätta att vara Bekännelsekyrka för att inte behöva bli Bekännarkyrka.

När biskopen i Göteborg, Carl Axel Aurelius ombeds att tala om kyrkan, kan man vara helt säker att han talar om kyrkan som Folkkyrka, Bekännelsekyrka och Bro(byggar)kyrka. Och med all rätt. Och de leden hänger dessutom nära ihop. När begreppet Bekännelsekyrka någon gång nämns i Kyrkomötet går genast en av ledamöterna upp och talar emot, för att ingen skall avtvingas någon bekännelse. Trots att KG då flera gånger gått upp och med all charm och pedagogisk förmåga sökt förklara att det är just för att ingen skall avkrävas att bli en bekännare som kyrkan måste vila på sin Bekännelse har det liksom inte gått att kommunicera detta budskap. Dock är det en viktig insikt att en öppen, folklig, generös kyrka som inte rotar i folks inre och agerar trosopolis, förutsätter en trygg bekännelse.

7. Mångfalden är inte ett nödvändigt ont utan ett nödvändigt gott.

Det är så Paulus ser det, som jag tidigare visat. Vi hamnar lätt i en föreställning att allt måste avgöras, och att det sker genom demokratiska beslut. Många har tänkt att vi gått ur ett gammalt enhetssystem och till en fri kyrka, från en organisationskoloss till en fri gemenskap. Och det var ju det vi ville, men ser vi inte tecknen? Samma eller till och med ännu större krav på konformitet. Det blir inte rätt bara för att beslutsgången eventuellt är rätt. Mångfalden är god och kreativ. Inte plågsam. Den hör till kyrkans identitet för Gud älskar variation, inte kopior. Demokratin skall verka för öppenhet, inte inlåsning. Och detta skapande skall övas hela tiden. Mika Hannula, konstvetare från Helsingfors, ställde frågan What do we do when we do what we do och visade att det inte främst var en filosofisk fråga utan en fråga om praktik, att hålla på. "Good practise comes from good practise" (seminarium på Göteborgs universitet "Art and philosophy" februari 2007) Det är också det mångfalden handlar om. Så som skapelsens mångfald kommer ur en pågående kreativitet. Och hela tiden enhet och mångfald, för i mångfalden t.ex. av arter i kosmos finns också ett grundmönster. Paulus ser ju det som ett Kristusmönster Kol 1:15-16

Han är den osynlige Gudens avbild, den förstfödde i hela skapelsen, [16] ty i honom skapades allt i himlen och på jorden, synligt och osynligt, troner och herravälden, härskare och makter; allt är skapat genom honom och till honom.

Michail Bachtin (1895-1975), den ryske litteraturvetaren, formulerade en berömd teori om den polyfona romanen, en teori som från början gällde Dostojevskijs romaner, men som har en bredare tillämpning och bland annat har stor betydelse inom filmvetenskapen. Denna tanke tycker jag om. Kyrkan är polyfon, många toner omslingrar varandra, följer varandra och spänner mot varandra, temat upprepas, nya teman uppenbarar sig, teman förändras, men bevarar sin grundkaraktär. Kyrkan är polyfon, inte monokrom. Hela saken landar i en mäktig fuga av Johann Sebastian Bach. Polyfoni, inte kakafoni.

8. Att i en kyrka hantera demokratin så att den blir ett kreativt instrument för vad Gud vill säga oss och låta den befruktas av enhet och mångfald som grundkategori är inte ett enkelt projekt, men ett inspirerande.

James D. G. Dunn, Professor of Divinity vid universitetet i Durham har skrivit en bibelvetenskaplig bok om enhet och mångfald, "Unity and diversity in the New Testament" (SCM Press tredje upplagan 1984) där han går igenom frågorna om detta brett och djupt. Han säger t.ex. om det grundläggande budskapet, kerygmat att det finns en grundläggande enhet med tre komponenter: "the proclamation of the risen, exalted Christ"... "the call for faith, for acceptance of the proclamation and commitment to the Jesus proclaimed"... "the promises held out to faith..." ("Unity and diversity...s 30) men att samtidigt fanns en påtalig mångfald redan i NT. Detta är denna insikt som skall prägla kyrkan också i hennes liv som demokratisk kyrka i vår egen tid.

Ser vi på vår tid utifrån ett brett perspektiv har det hänt förunderliga ting t.ex. Ekumeniskt. Jag tänker, för att ta ett exempel, på det uttalande som gjordes av den gemensamma romersk-katolska/evangelisk-lutherska kommissionen med anledning av 500-årsjubileet av Martin Luthers födelse. Här beskrivs en fantastisk utveckling från konflikt till försoning. "§ 2 I århundraden bedömde man Luther på helt motsatt sätt. För katolikerna var han under lång tid inbegreppet av en kättare." Nu är synen helt annorlunda "§ 7 I sin kritik av olika aspekter av samtidens teologiska traditioner och kyrkliga liv uppfattade sig Luther som ett vittne för evangelium... Han åberopade sig på Skriftens apostoliska vittnesbörd, på vilket han som "doktor i den heliga Skrift" var förpliktad." eller vidare efter beskrivningen av hur Luther upptäcker hur den rättfärdige lever av tro: "§ 9 Genom sina skrifter liksom i sin förkunnelse och lärarverksamhet blev Luther ett vittne om detta befriande budskap." Ja, ni hör tonen. Det är något nytt. Det gemensamma samtalet har lett till öppenhet. Det finns sprickor i muren. Murarna faller. Den synen vill jag ha också på vår kyrkas framtidsväg. Vi behöver det ekumeniska perspektivet också inne i vår egen kyrka och när vi brottas med de svåra frågorna. Enhet och mångfald, precis som Paulus beskriver det. Demokrati som det ständigt pågående samtalet. Där min samlade tanke.

Men nu är min tid ute. Jag hoppas inte i kyrkan men i min lilla insändare. Undertecknar nu
Lantpastor.

Anders Reinholdsson